

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 77/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. februára 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, Námestie M. R. Štefánika 1, Žilina, ktorou namieta porušenie čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 21 S/156/2014 a jeho uznesením č. k. 21 S/156/2014-30 z 18. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, základného práva na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, čl. 14 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 S/156/2014 a jeho uznesením č. k. 21 S/156/2014-30 z 18. marca 2015.

Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že 5. septembra 2014 bol krajskému súdu doručený návrh sťažovateľky, ktorým sa domáhala, aby rozhodol, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina (ďalej len „správny orgán“) je povinný v konaní vedenom pod sp. zn. C/2009/08465/Hu.XI rozhodnúť o nároku sťažovateľky na príspevok na bývanie podľa § 13 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 599/2003 Z. z.“) v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia krajského súdu. Správny orgán totiž rozhodnutím č. k. C/2009/08465/Hu.XI z 24. novembra 2009 správne konanie prerušil do doby právoplatného ukončenia dedičského konania a doloženia dokladov sťažovateľkou o úhrade nákladov spojených s bývaním. S rozhodnutím správneho orgánu sťažovateľka nesúhlasí, pretože podľa jej názoru neexistuje žiadna zákonná prekážka na priznanie uvedeného nároku.

Podanie sťažovateľky krajský súd podľa jeho obsahu a povahy vyhodnotil ako návrh proti nečinnosti orgánu verejnej správy v zmysle § 250t a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pričom po oboznámení sa s vyjadreniami účastníkov konania a obsahom súvisiacich spisov dospel k záveru, že návrh sťažovateľky je nedôvodný a ako taký ho zamietol.

Sťažovateľka v sťažnosti vyjadrila presvedčenie, že „*prieťahmi v konaní zo strany správneho orgánu a nesprávneho rozhodnutia zo strany Krajského súdu v Žiline jej boli porušené jej základné ľudské práva – právo na prerokovanie jej veci v primeranej lehote a prerokovanie jej veci bez prieťahov v konaní, čo jej garantuje čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a to tým, že Krajský súd v Žiline uznesením zo dňa 18. 03. 2015, sp. zn. 21 S/156/2014-30 nesprávne rozhodol, a tým jej spôsobuje prieťahy v konaní a diskriminuje ju. Tým, že sťažovateľka splnila podmienky na priznanie príspevku podľa § 13 zákona č. 599/2003 Z. z., ako obdobní žiadatelia, tým, že jej konanie správny orgán nezákonne prerušil, tým ju správny orgán a krajský súd diskriminujú oproti tým, ktorí príspevok za obdobných podmienok dostali. Uvedené sťažovateľke spôsobuje stres, finančnú ujmu, ako aj zdravotné ťažkosti. Taktiež jej to spôsobuje nemožnosť vlastniť a nakladať s finančnými prostriedkami, ktoré by jej boli priznané ako príspevok na bývanie.*“.

Sťažovateľka s poukazom na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 579/2013-34 z 1. apríla 2014 (ďalej len „nález“), ktorým vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 D/144/2007 a prikázal tomuto súdu konať bez zbytočných prieťahov, ďalej uviedla, že správny orgán „*stále čaká na právoplatné rozhodnutie dedičského súdu, čo je v rozpore s právnym názorom Krajského súdu Žilina, ktorý je uvedený v jeho rozsudku zo dňa 11. 03. 2008, sp. zn. 21 S/137/2007-30 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. 07. 2009, sp. zn. 4 Sžso/20/2008 a prieči sa aj účelu zákona o pomoci v hmotnej núdzi*“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka v petite navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. právo na spravodlivé súdne konanie, právo na účinný opravný prostriedok, zákaz diskriminácie, prietahy v konaní a prerokovanie veci nestranným súdom a právo na ochranu majetku podľa čl. 2 ods. 2, čl. 20, čl. 39 ods. 1, ods. 2, čl. 46 ods. 1, ods. 2, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1, čl. 13, čl. 14 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 18. 03. 2015, sp. zn. 21 S/156/2014-30 bolo porušené. Ústavný súd Slovenskej republiky ruší uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 18. 03. 2015, sp. zn. 21 S/156/2014-30 a vec mu vracia na nové konanie a rozhodnutie.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie vo výške 10.000,- EUR, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť na účet JUDr. Mgr. Štefana Buchu..., a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 20 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia čl. 2 ods. 2 ústavy, základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy, základného práva na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, čl. 14 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 S/156/2014 a jeho uznesením č. k. 21 S/156/2014-30 z 18. marca 2015.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že už uznesením č. k. III. ÚS 579/2013-9 z 10. decembra 2013, ktoré predchádzalo nálezu, na ktorý sťažovateľka v sťažnosti poukazuje, túto prostredníctvom jej právneho zástupcu upozornil na potrebu zosúladenia odôvodnenia sťažnosti s petitom, ktorý predstavuje východisko pre rozhodnutie ústavného súdu v tej-ktorej veci, ako aj na to, že logické, kompaktné a dostatočne určité odôvodnenie sťažnosti vo vzťahu k obsahu práv, vyslovenia porušenia ktorých sa sťažovateľ proti tomuto orgánu verejnej moci v petite domáha, je jedným z esenciálnych predpokladov kvalifikovaného návrhu na začatie konania podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Napriek tejto skutočnosti argumentácia sťažovateľky v sťažnosti je zmätočná, vágna a nekonkrétna. Jadrom sťažnostných námietok je v podstate nesúhlas s napadnutým postupom a uznesením krajského súdu, ktorým v konaní podľa § 250t a nasl. OSP zamietol návrh sťažovateľky proti nečinnosti správneho orgánu rozhodujúceho o ne/priznaní príspevku podľa § 13 zákona č. 599/2003 Z. z., ktorého konanie bolo prerušené do právoplatného ukončenia dedičského konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 30 D/144/2007 a doloženia dokladov sťažovateľkou o úhrade nákladov spojených s bývaním.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom a uznesením krajského súdu

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že jeho úlohou pri ochrane ústavnosti nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01); ústavný súd totiž nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak

z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy však nepatrí právo účastníka konania dožadovať sa toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý sám predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04).

Keďže medzi obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97, II. ÚS 27/07, I. ÚS 221/2010, III. ÚS 135/2013), citované právne východiská sa vzťahujú na obe označené práva.

V súvislosti s námietkou sťažovateľky ústavný súd poukazuje na to, že už v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 317/04 z 21. októbra 2004 judikoval, že prostredníctvom ustanovenia § 250t OSP poskytuje zákonodarca fyzickým osobám a právnickým osobám právnu možnosť domáhať sa súdnej ochrany ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy v konaniach pred orgánmi

verejnej správy, pokiaľ tieto nekonajú bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že sú v konaní nečinné.

Ďalším rozhodnutím sp. zn. IV. ÚS 212/04 zo 7. júla 2004 zasa ústavný súd vyslovil, že právomoc všeobecného súdu v správnom súdnictve rozhodovať o nečinnosti orgánu verejnej správy nemožno nahradiť právomocou ústavného súdu.

Keďže ústavný súd nedisponuje právomocou opätovne posudzovať postup alebo rozhodnutie správneho orgánu v správnom konaní, pokiaľ tieto boli preskúmané všeobecným súdom, jeho úlohou v danom prípade ostalo posúdiť, či závery krajského súdu, ku ktorým pri rozhodovaní v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy došiel, nie sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a teda majúce za následok porušenie označených práv sťažovateľky.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol, že sťažovateľka predchádzajúce rozhodnutia všeobecných súdov nesprávne interpretuje, pretože z týchto správne mu orgánu nevyplýva žiadna povinnosť meritórne o jej veci rozhodnúť. Okrem toho *„pokiaľ sa žalovaný (v tomto konaní odporca) rozhodol konanie prerušiť, jeho nečinnosť má zákonný podklad – rozhodnutie o prerušení konania, a to odôvodňuje záver, že odporca je nečinný z vážneho dôvodu. Zároveň má krajský súd za to, že prerušenie konania nie je účelové a spôsobujúce prieťahy v konaní. Zákonný priestor na meritórne rozhodnutie v zmysle uvedených rozsudkov je vtedy, ak nie sú žiadne pochybnosti, že v dedičskom konaní bude potvrdené nadobudnutie dedičstva osobou v hmotnej núdzi, pričom ako vyplýva z oznámenia o vybavení sťažnosti, odporca zistil, že notár v predchádzajúcom priebehu dedičského konania poukazoval na spornosť vlastníckeho práva k spomínanej nehnuteľnosti a o otázke vlastníctva si v zásade nemôže správny orgán urobiť záver sám. V danom prípade vystupuje do popredia etický rozmer problému, sociálna pomoc osobe v hmotnej núdzi, navrhovateľka však neuviedla, prečo dedičské konanie nebolo doteraz ukončené ani po rozhodnutí krajského súdu v dedičskej veci sp. zn. 9 CoD/11/2011 zo dňa 30. 11. 2011, pričom navrhovateľka sa prezentuje ako jediná do úvahy pripadajúca dedička, čo podľa názoru krajského súdu nasvedčuje tomu, že tu nie je*

zákonny priestor na meritórne rozhodnutie o príspevku a rozhodnutie o prerušení konania má svoje opodstatnenie. S poukazom na uvedené senát krajského súdu návrh proti nečinnosti podľa § 250t ods. 4 O. s. p. ako nedôvodný zamietol.“

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v tomto type konania poskytol sťažovateľke náležitú súdnu ochranu, pričom z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali právne závery, ku ktorým v citovanom rozhodnutí dospel. Krajský súd v napadnutom uznesení jasne uviedol, ktorými zákonnými ustanoveniami príslušného procesnoprávneho kódexu sa pri posudzovaní predmetnej veci riadil, jeho rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností konkrétneho prípadu.

Keďže ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým postupom a uznesením krajského súdu a základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru, porušenie ktorých sťažovateľka namietala, sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K námietke porušenia čl. 2 ods. 2 ústavy, základných práv sťažovateľky podľa čl. 20, čl. 39 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 2, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 13 dohovoru, čl. 14 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým postupom a uznesením krajského súdu

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie

konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namieta porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 20, čl. 39 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 2, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 13 dohovoru, čl. 14 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým postupom a uznesením krajského súdu, nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, preto ju z tohto dôvodu prihliadajúc na zásadu procesnej hospodárnosti konania odmietol podľa poslednej vety § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde bez ďalšieho odôvodnenia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku ústavný súd o ďalších návrhoch v nej uvedených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2016